NIVI Rapport 2016:5

Landsomfattende rådmannsundersøkelse om kommunereformen

Utarbeidet på oppdrag av Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Av Geir Vinsand i samarbeid med Idar Eidset, Respons Analyse

FORORD

NIVI Analyse har i samarbeid med Respons Analyse gjennomført en landsomfattende rådmannsundersøkelse om kommunereformen høsten 2016. Undersøkelsen inngår som en del av KMDs nullpunktsmåling for kommunereformen, hvor det er utviklet indikatorer og tilrettelagt data om rolleutøvelse og tilpasninger i dagens kommuner.

Formålet med rådmannsundersøkelsen har vært å innhente informasjon på områder hvor det har vist seg vanskelig å etablere gode og sammenliknbare data fra andre kilder. Temaene i spørreundersøkelsen er administrasjonens tilrådning til reformen, status mht. kompetanse og kapasitet i kommuneorganisasjonen, kvalitetssystemer og økonomistyring, samt forekomst av interkommunalt samarbeid.

I denne rapporten dokumenteres innhold og gjennomføring av undersøkelsen. Det er utarbeidet korte kommentarer til hovedtallene. Det vises til nærmere analyser i hovedrapport for KMDs nullpunktsmåling og egen delrapport om interkommunalt samarbeid utarbeidet av NIVI Analyse[1]. Som vedlegg følger fullstendig spørreskjema. Datafiler fra undersøkelsen er oversendt oppdragsgiver.

Rådmannsundersøkelsen er gjennomført i et samarbeid mellom NIVI Analyse og Respons Analyse. Geir Vinsand har vært prosjektleder og samordnet utvikling av spørreskjema med prosjektleder for nullpunktprosjektet Lars Erik Borge ved Senter for økonomisk forskning. Idar Eidset i Respons Analyse har vært ansvarlig for teknisk tilrettelegging og gjennomføring av datainnsamling.

Oslo, 2.desember 2016

[1] NIVI Rapport 2016:3 Status for interkommunalt samarbeid

INNHOLD

1 INNHOLD OG GJENNOMFØRING 3
1.1 Temaer i undersøkelsen 3
1.2 Om gjennomføringen 4
1.3 Frafall og svarprosenter 4
1.4 Synspunkter på undersøkelsen 6
2 HOVEDTENDENSER I DATAMATERIALET 7
2.1 Administrasjonens tilrådning om veivalg 7
2.2 Faste årsverk i egen organisasjon 9
2.3 Kapasitetsutfordringer i alle landsdeler 14
2.4 Forekomst av fagpersonell i egen organisasjon 15
2.5 Egenvurdering av kapasitet 17
2.6 Egenvurdering av kompetanse 19
2.7 Rekrutteringsutfordringer 21
2.8 Kvalitetsutvikling i skolen 22
2.9 Kvalitetsutvikling i pleie og omsorg 22
2.10 Økonomistyring 23
2.11 Forekomst av interkommunalt samarbeid 23

Vedlegg 1: Spørreskjema landsomfattende rådmannsundersøkelse høsten 2016

1 Innhold og gjennomføring

1.1 Temaer i undersøkelsen

Av oversikten nedenfor fremgår hvilke temaer og spørsmål som inngår i undersøkelsen. Fullstendig spørreskjema følger som vedlegg til rapporten

Nr	Måletema	Spørsmål
A	Administrasjonens veivalg i kommunereformen	Rådmannens forslag til vedtak i kommunestyret før 1.7.2016, herunder forslag om å videreføre dagens kommune evt. kommunesammenslutning. Viktighet av mulige årsaker til administrasjonens veivalg.
B	Administrativ og faglig kapasitet	Antall årsverk i egen organisasjon i 2016 innenfor 17 definerte oppgavefelt. Forekomst av egen miljøvernsjef eller miljøvernleder. Vurdering av kommunens personellkapasitet på definerte områder.
C	Kompetanse og rekruttering	Vurdering av kommunens kompetanse på samme områder. Forekomst av 15 ulike profesjonsgrupper i egen organisasjon. Vurdering av tilgang til kompetent arbeidskraft ved rekruttering av fagpersonell til egen organisasjon.
D	Kvalitetsutvikling i skolen	Forekomst av systematiske evalueringer av grunnskoler. Hyppighet på individuelle møter med rektorene. Grunnlag for evaluering av skolene, herunder nasjonale prøver, elevundersøkelsen og egne undersøkelser. Konsekvenser av evalueringer for skolens budsjetter og fordeling av lærere mellom skoler.
E	Kvalitetsutvikling i pleie og omsorg	Forekomst av systematiske evalueringer i hhv. hjemmetjenesten og institusjonstjenesten. Grunnlag for evaluering, herunder sammenlikning mellom virksomheter i egen kommune og ifht. andre kommuner. Hyppighet på individuelle ledermøter. Forekomst av brukervalg og plan for kvalitetsutvikling.
F	Økonomistyring	Forekomst av målsetting og måltall for netto driftsresultat. Forekomst av regler for gjeld, rente- og avdragsutgifter og egenfinansiering av investeringer. Sektorenes rapporteringshyppighet ifht. vedtatt budsjett. Vurdering av kommunens økonomikompetanse.
G	Forekomst av interkommunalt samarbeid	Forekomst av nærmere definert formalisert interkommunalt samarbeid på 8 sektorområder og til sammen 50 homogene oppgavefelt. Anslag på totalt antall formaliserte ordninger. Utviklingstrend siste 5 år. Erfaringer med interkommunalt samarbeid. Vedtak om forsterket interkommunalt samarbeid som alternativ i kommunereformen. Forventet utvikling de neste 5-10 årene samlet og innenfor definerte oppgavefelt.
H	Andre synspunkter	Åpen svarkategori
F	Bakgrunnsvariabler	Alle respondenter kodet på kommunenummer. Fylke, region og kommunestørrelse er lagt inn i datafil.

1.2 Om gjennomføringen

Undersøkelsen ble gjennomført på web i perioden 25. august til 26. september 2016. E-postadresser til alle kommunenes rådmenn ble mottatt fra oppdragsgiver og bygger på Kommuneforlagets adresseregister.

Før utsendelse ble spørreskjemaet testet og kommentert av prosjektteamet og oppdragsgiver for nullpunktmålingen. Spørreskjemaet ble også testet av et mindre antall rådmenn, som ga viktige tilbakemeldinger bl.a. på utforming av spørsmål, herunder oppgavebeskrivelser og tilnærming til kartlegging av kapasitet og interkommunalt samarbeid.

Etter første utsendelse ble det mottatt feilmeldinger på at e-postadressen ikke fantes. Det kom også meldinger om fravær og skifte av stilling. I noen av disse siste tilfellene ble adresse til ny rådmann oppgitt, i andre ble det tatt direkte kontakt med kommunen for å finne fram til rett person.

I alt ble det gjort 26 endringer etter første utsending. I tillegg ble det gjort 3 endringer etter første purring. Det ble gjennomført 2 purringer, den første den 6. september, og den siste den 14. september.

Fra NIVI Analyse ble det tatt personlig kontakt med alle ledere i KS rådmannsutvalg for å informere om undersøkelsen. I minst halvparten av fylkene ble det videresendt oppfordring om å svare på undersøkelsen til kollegaer. Høye svarprosenter i fylker som Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Vest-Agder henger trolig sammen med en særlig aktiv oppfølging i disse fylkene.

1.3 Frafall og svarprosenter

Etter sluttstrek den 26. september, var det mottatt svar fra 206 kommuner. Dette gir en samlet svarprosent på 48,1. Nedenfor følger tabeller som viser svarprosentene fordelt på fylke, region og kommunestørrelse. Svarprosenten må sees i lys av at undersøkelsen hadde et omfattende og detaljert innhold.

Utenom Oslo varierer svarprosenten mellom fylkene fra 27,3 prosent i Akershus til 69,4 prosent i Møre og Romsdal. Svarprosenten ligger på 50 prosent eller høyere for 9 av landets 19 fylker. Tallene for landsdelene viser lavest svarprosent på Østlandet og i Nord-Norge, høyest i Midt-Norge. Etter kommunestørrelse er det liten forskjell i svarprosent mellom kommunegruppene under 20.000 innbyggere og størst forskjell mellom de aller største og de nest største kommunene.

Med svar fra nær halvparten av landets kommuner kombinert med observert spredning i svarprosenter, antas rådmannsundersøkelsen å gi gode og representative data for landets kommuner, herunder resultater for landsdeler og fordeling etter kommunestørrelse. Resultatene må tolkes innenfor statistiske feilmarginer på +/- 2,2 – 4,9 prosentpoeng begge veier for hovedfrekvensene. Feilmarginene for undergrupper er større.

Fylke	Brutto (antall kommuner)	Netto (antall svar)	Svarprosent
Østfold	18	8	44,4
Akershus	22	6	27,3
Oslo	1	0	0,0
Hedmark	22	11	50,0
Oppland	26	14	53,8
Buskerud	21	7	33,3
Vestfold	14	5	35,7
Telemark	18	9	50,0
Aust-Agder	15	8	53,3
Vest-Agder	15	9	60,0
Rogaland	26	13	50,0
Hordaland	33	15	45,5
Sogn og Fjordane	26	14	53,8
Møre og Romsdal	36	25	69,4
Sør-Trøndelag	25	16	64,0
Nord-Trøndelag	23	10	43,5
Nordland	44	19	43,2
Troms	24	10	41,7
Finnmark	19	7	36,8
Hele landet	428	206	48,1

Tabell 1.1 Svarprosenter etter fylke

Region	Brutto (Antall kommuner)	Netto (antall svar)	Svarprosent
Østlandet	142	60	42,3
Sørlandet	30	17	56,7
Vestlandet	85	42	49,4
Midt-Norge	84	51	60,7
Nord-Norge	87	36	41,4
Hele landet	428	206	48,1

Tabell 1.2 Svarprosenter etter region

Kommunestruktur	Brutto (Antall kommuner)	Netto (antall svar)	Svarprosent
Inntil 3.000 innbyggere	158	79	50,0
3.000 - 5.000 innbyggere	67	31	46,3
5.000-9.999 innbyggere	89	42	47,2
10.000-19.999 innbyggere	58	27	46,6
20.00-49.999 innbyggere	41	18	43,9
50.000 og over	15	9	60,0
Hele landet	428	206	48,1

Tabell 1.3 Svarprosenter etter kommunestørrelse

1.4 Synspunkter på undersøkelsen

Under punktet «Andre synspunkter og kommentarer til undersøkelsen» er det avgitt svar fra 28 kommuner. Her er det noe ganske få som gir uttrykk for at undersøkelsen var for lang og for detaljert, mens andre var opptatt av å presisere og begrunne ulike sider ved undersøkelsen, herunder særlig følgende:

- Flere rådmenn uttrykker at undersøkelsen var vanskelig å svare på fordi kommunen nylig har vedtatt kommunesammenslutning. Det blir presisert at dette vil påvirke de fleste sider ved kommunens organisasjon og samarbeidsmønster mot nabokommuner.
- Noen har synspunkter på spørsmål 4 om kommunens kapasitet i egen organisasjon. Her blir det bl.a. sagt at oppgavebeskrivelsen ikke passer til inndelingen i egen kommune og at årsverk i egen organisasjon kan være vanskelig å anslå som følge av mange delte stillinger eller at kommunen er vertskommune for andre kommuner.
- Det blir presisert at kommunene ikke trenger å ha all kompetanse i egen organisasjon, med henvisning til at det f.eks. kan være fornuftig at kommunen gir tilskudd til næringsutvikling og kjøper juridiske tjenester
- Det gis kommentarer som tyder på at definisjonen av interkommunalt samarbeid kan ha vært vanskelig å tolke. Uklarheten ser ut til å gjelde kjøp og salg av tjenester, som noen har tolket å ligge utenfor definisjonen av formalisert interkommunalt samarbeid.

Når det gjelder spørsmål 4, om kommunens kapasitet i form av faste årsverk i egen organisasjon, var det på forhånd godt kjent at det kunne være vanskelig å lage en felles oppgavemal. Det var også kjent at delte stillinger og vertskommuneansvar kan gjøre det vanskelig å angi årsverkstall. Rådmennene ble derfor ikke spurt om å angi eksakte tall, men plassere kommunen i forhold til en femdelt skala (ingen årsverk, under 1 årsverk, 1-inntil 2 årsverk, 2-inntil 5 årsverk, 5-inntil 20 årsverk og 20 årsverk eller mer).

Når det gjelder spørsmålet om interkommunalt samarbeid, var kjøp og salg av tjenester ment å ligge innenfor definisjonen gitt at det er avtalebasert og av permanent karakter. Fra kommunevise kartlegginger med bruk av samme definisjon har NIVI erfart at kjøp og salg av tjenester kan utgjøre opp mot halvparten av det som med rimelighet må betraktes som formalisert interkommunalt samarbeid. Kommunenes bevissthet om bruk av juridiske tilknytningsformer er variabel og det er grunn til å framheve at mange viktige tjenester kan bli løst gjennom pragmatiske avtaler om kjøp og salg. Det gjelder også lovpålagte tjenester og oppgaver som innebærer offentlig myndighetsutøvelse. Evt. uklarheter i tolkningen av definisjonen tilsier at det kan ha forekommet underrapportering på spørsmålene om forekomst og antall samarbeidsordninger pr kommune. Det vises til egen delrapport om interkommunalt samarbeid fra NIVI Analyse.

2 Hovedtendenser i datamaterialet

2.1 Administrasjonens tilrådning om veivalg

I undersøkelsen oppgir 52 prosent av rådmennene at de har fremmet forslag om kommunesammenslutning overfor eget kommunestyre før hovedfristen 1.7.2016. En fjerdedel oppgir at de har foreslått å videreføre dagens kommune, mens øvrige oppgir annet eller ingen av delene.

Andelen av kommunestyrene som faktisk vedtok sammenslutning innen fristen 1.7.2016 var ifølge Kommunal Rapports opptelling fra samme dato som følger:

- 131 hadde vedtatt sammenslåing (31 prosent), 75 av disse hadde noen å slå seg sammen med, mens 56 ble kategorisert som "ufrivillig" alene
- 18 var fortsatt i prosess
- 6 sonderte eller hadde ønsker om videre samtaler uten å bli hørt
- 273 kommuner hadde vedtatt å bli stående alene (64 prosent)

Tallene innebærer m.a.o. at administrasjonen var mer positiv til kommunesammenslutning enn kommunestyrene. Bakgrunnstallene tyder på betydelige forskjeller i rådmannens anbefaling etter kommunestørrelse og mellom landsdelene, jf. figurene nedenfor.

Som de viktigste begrunnelser for kommunesammenslutning framheves følgende:

- Muligheter for bedre ressursbruk, utnyttelse av stordriftsfordeler
- Bedre forutsetninger for areal- og samfunnsplanlegging
- Utfordringer knyttet til kompetanse og kapasitet i dagens kommuneorganisasjon

Mange peker også på fordeler knyttet til bedre sammenfall med bo- og arbeidsmarkedsområde, bedre kvalitet på tjenester til innbyggerne og bedre kommuneøkonomi.

Som de viktigste begrunnelser for videreføring av dagens kommuner framheves følgende:

- Motstand blant innbyggerne, utfall av folkeavstemning eller opinionsundersøkelse
- Svekkelse av lokaldemokratiet i en større kommune
- God kvalitet på tjenestetilbudet til innbyggerne i dagens kommune

Mange peker også på lange avstander og svak geografisk integrasjon, og utvidet interkommunalt samarbeid som et alternativ til sammenslåing.

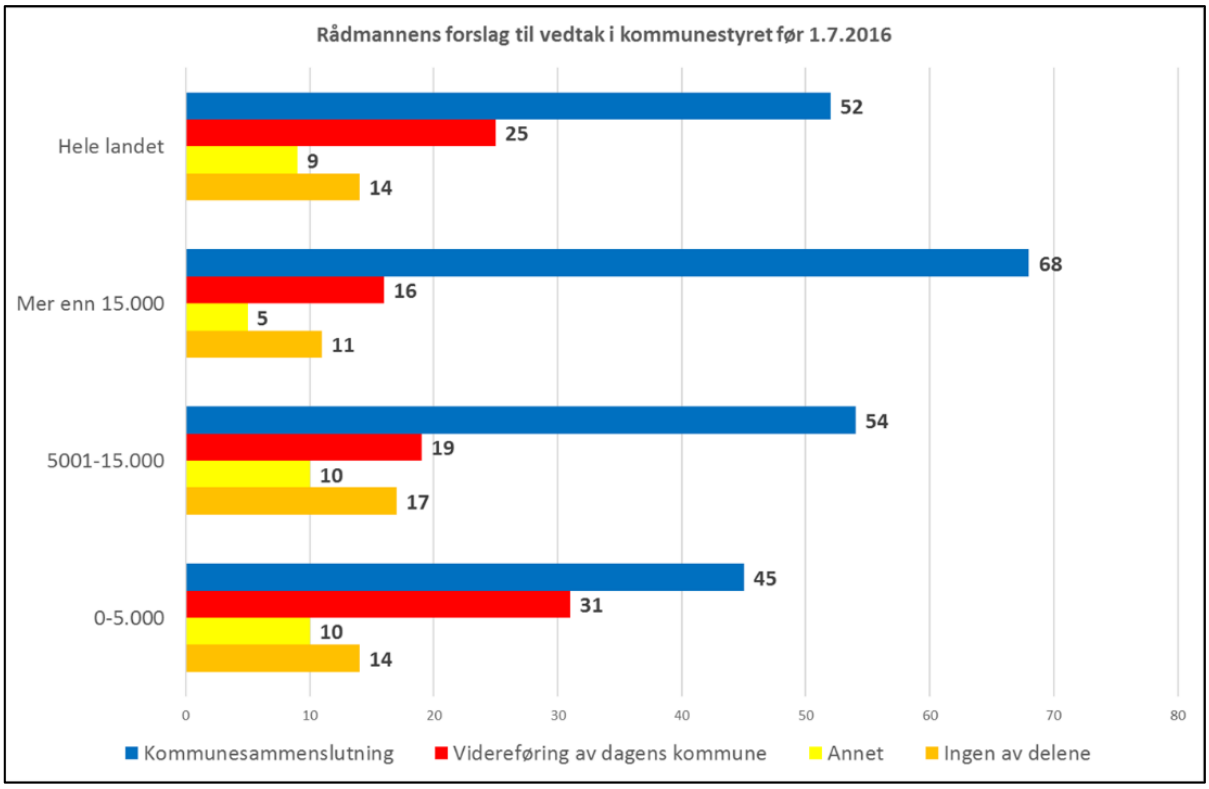

Figur 2.1 Rådmannens forslag til vedtak i kommunestyret før 1.7.2016. Hele landet og fordeling etter kommunestørrelse. Prosent. N=206.

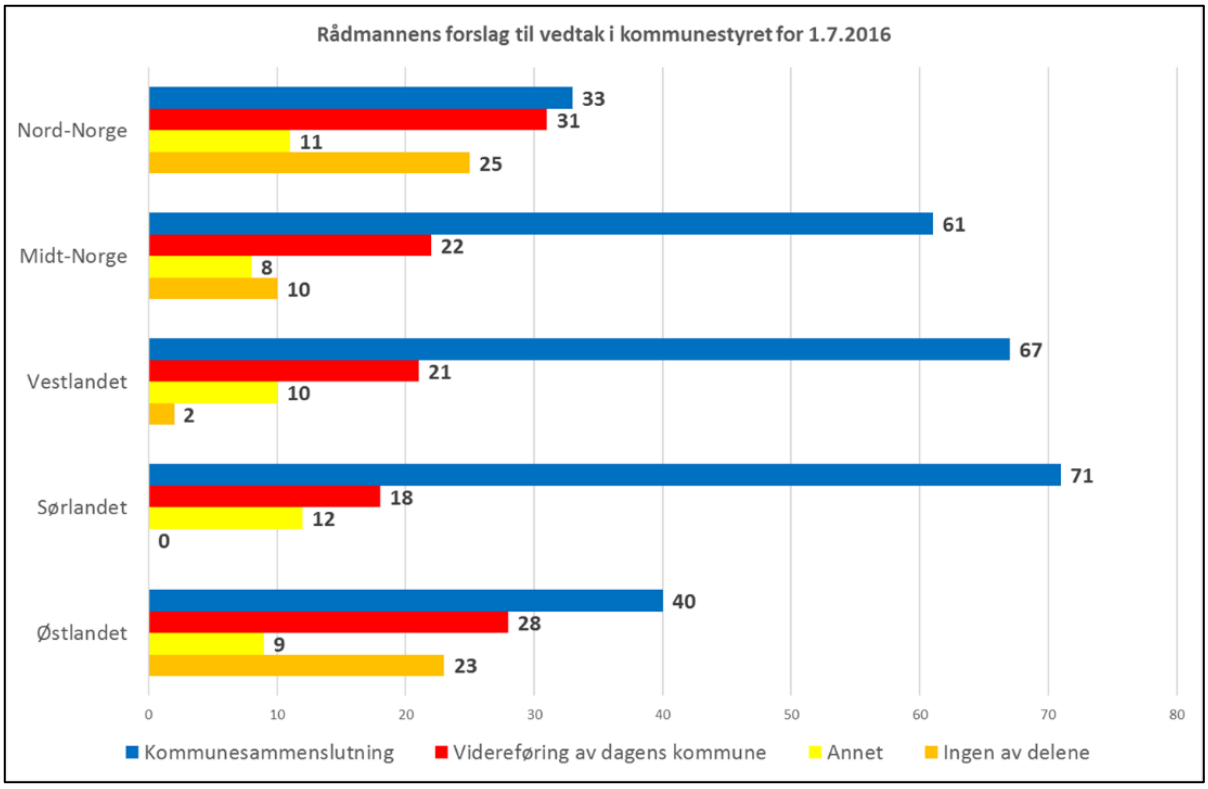

Figur 2.2 Rådmannens forslag til vedtak i kommunestyret før 1.7.2016. Fordeling etter landsdel. Prosent. N=206.

2.2 Faste årsverk i egen organisasjon

Kommunenes årsverk i egen organisasjon er viktig for å belyse oppgavenes forankring i fagmiljøer og graden av egenregi i oppgaveløsningen. I kommunereformen har ekspertutvalget anbefalt en minstestørrelse på 15-20.000 innbyggere begrunnet med at kommunene bør ha en viss kapasitet og kompetanse i egen organisasjon for å ivareta tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling på en god måte.

For å kartlegge kommunenes kapasitet i egen organisasjon ble alle rådmennene stilt følgende spørsmål: *Hvor mange faste årsverk har kommunen ansatt i egen organisasjon i 2016 for å løse følgende oppgaver? Ta med andel av kombinerte stillinger. Ubesatte og midlertidige stillinger skal ikke medregnes. Evt. årsverk som brukes til å betjene andre kommuner skal medregnes dersom kommunen har arbeidsgiveransvar for personell i interkommunal virksomhet (vertskommuneansvar).*

Svar ble avgitt i følgende svarkategorier:

- Ingen årsverk
- Inntil 1 årsverk
- 1- inntil 2 årsverk
- 2- inntil 5 årsverk
- 5- inntil 20 årsverk
- 20 årsverk eller mer
- Ikke sikker

Det ble spurt om til sammen 17 konkrete oppgavefelt. Kapasitetskartleggingen dekker følge oppgavetyper og konkrete oppgavefelt:

Administrative støttefunksjoner og sektoradministrasjon, herunder nøkkelfunksjoner innenfor økonomi, personal og IKT, samt ledelse, støtte- og utviklingskapasitet knyttet til kommunens hovedsektorer:

- Økonomi og finansforvaltning utenom rådmann
- Personalfunksjon inkl. forvaltning, opplæring og rekruttering
- IKT-oppgaver inkl. drift og brukerstøtte
- Sektoradministrasjon for grunnskole, herunder skolesjef og skoleadministrasjon sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
- Sektoradministrasjon for barnehage sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
- Sektoradministrasjon for pleie og omsorg sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
- Sektoradministrasjon for kommunehelsetjeneste sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
- Sektoradministrasjon for tekniske tjenester sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)

Samfunnsutviklingsoppgaver, herunder planlegging, næringsutvikling og miljøvern

- Samfunnsplanlegging inkl. kommuneplanens samfunnsdel, planstrategi og planprogram
- Arealplanlegging inkl. reguleringsplaner
- Næringsutvikling, herunder råd, veiledning og tilrettelegging for næringsutvikling inkl. næringssjef
- Forekomst av miljøvernsjef eller miljøvernleder i full eller delt stilling (eget spørsmål)

Forvaltningsoppgaver der kommunene ivaretar omfattende lovpålagte oppgaver som 1.linje mot innbyggere og næringsutøver, herunder oppgaver som stiller høye krav til forvaltningskompetanse og god ivaretakelse av rettssikkerhet:

- Byggesaksforvaltning
- Landbruksforvaltning inkl. miljø- og utviklingsoppgaver innenfor jord- og skogbruk

Andre prioriterte tjenesteområder

- Psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Folkehelseoppgaver inkl. folkehelsekoordinator
- Flyktningetjeneste, bosetting og integrering
- Kommunale beredskapsoppgaver, herunder arbeid med ROS og planverk

2.2.1 Hovedtall for administrative støttefunksjoner

Hovedtallene for kommunens administrative støttefunksjoner preges av mange av kommunene har lite fagpersonell knyttet til de aktuelle oppgavene, jf. figuren med hovedtall for hele landet.

Over halvparten av kommunene oppgir at de har under 1 årsverk i sektoradministrasjon for hhv. barnehage og kommunehelsetjeneste. Over en tredjedel av kommunene oppgir at de har under 1 årsverk i sektoradministrasjon innenfor hovedsektorene tekniske tjenester, pleie og omsorg og grunnskole.

Uansett lokal organisasjonsmodell og supplerende strategier gir disse tallene en klar indikasjon på at kommunenes faglige støtte- og utviklingsressurser i egen organisasjon er på et minimum i et stort antall av landets kommuner. Ansvar for barnehage, kommunehelsetjenester og tekniske tjenester ivaretas helt uten en dedikert sektoradministrasjon utover rådmannen i over 10 prosent av kommunene. Tallene tyder på at en stor andel av dagens kommuner mangler støtte- og utviklingsressurser i egen organisasjon som er vanlig i de fleste andre organisasjoner innenfor offentlig sektor.

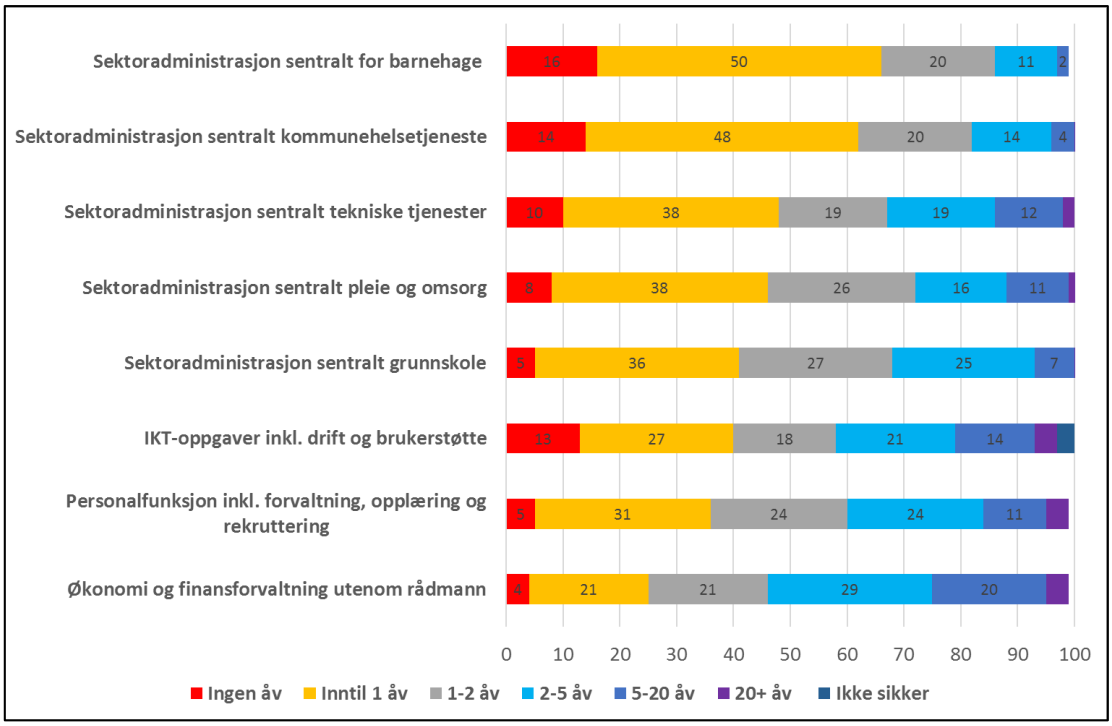

Figur 2.3 Kommunenes kapasitet i administrative støttefunksjoner utover rådmann. Årsverk i egen organisasjon. Prosent. N=206.

2.2.2 Hovedtall for samfunnsutviklingsoppgaver

Bildet er enda mer preget av liten personellkapasitet i egen organisasjon innenfor samfunnsutvikling.

- Tre fjerdedeler av kommunene rapporterer at de har under ett årsverk i egen organisasjon til å ivareta næringsutvikling, herunder råd, veiledning og tilrettelegging for næringsutvikling, inkl. næringssjef. Under 10 prosent av kommunene oppgir flere enn 2-5 årsverk, som er en naturlig grense for hva som kan betraktes som et fagmiljø i egen organisasjon.
- 60 prosent av kommunene oppgir at de har under 1 årsverk avsatt til samfunnsplanlegging, hvor arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og obligatorisk planstrategi og planprogram etter plan- og bygningsloven inngår. Bare 14 prosent av kommunene oppgir at de har over 2-5 årsverk i samfunnsplanlegging.
- I overkant av 50 prosent oppgir at de har under ett årsverk i arealplanlegging, inkl. arbeid med reguleringsplaner. 23 prosent oppgir at de har 2-5 årsverk eller mer.
- På et eget spørsmål oppgir 32 prosent av kommunene at de har en egen miljøvernsjef eller miljøvernleder i egen organisasjon, hvorav 14 prosent i hel stilling og 18 prosent i delt stilling.

Tallene for kapasitet i samfunnsplanlegging og arealplanlegging stemmer godt overens med tallene i en annen nasjonal kartlegging av kommunenes plankapasitet og plankompetanse[2].

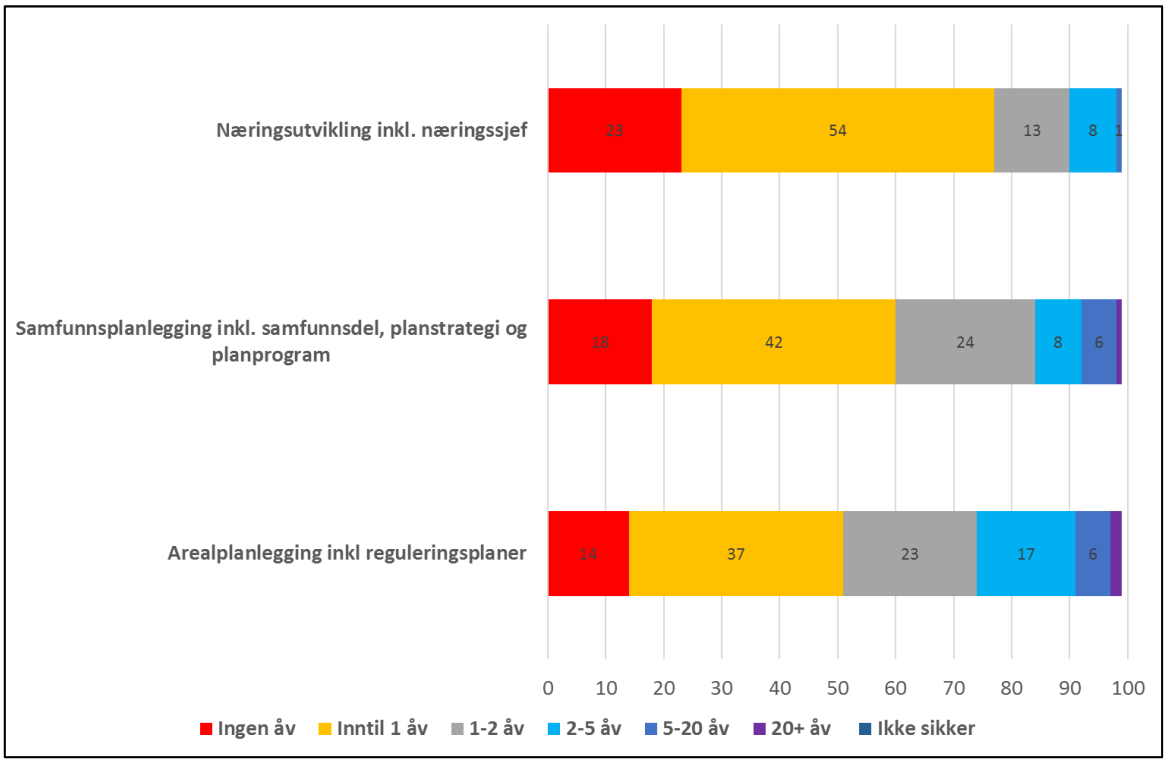

Figur 2.4 Kommunenes kapasitet for å ivareta sentrale samfunnsutviklingsoppgaver. Årsverk i egen organisasjon. Prosent. N=206.

[2] NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene

2.2.3 Hovedtall for forvaltningsoppgaver

Tallene for landbruksforvaltning og byggesaksforvalting er noe bedre, men likevel tankevekkende i lys av kommunenes omfattende ansvar for individrettede myndighetsoppgaver:

- 45 prosent av kommunene oppgir at de har under ett årsverk i landbruksforvaltning inkl. ivaretakelse av landbruksutvikling i egen organisasjon. I underkant av 30 prosent oppgir 2-5 årsverk eller mer.
- 40 prosent av kommunene oppgir under ett årsverk i byggesaksforvaltning. 34 prosent oppgir 2-5 årsverk eller mer.

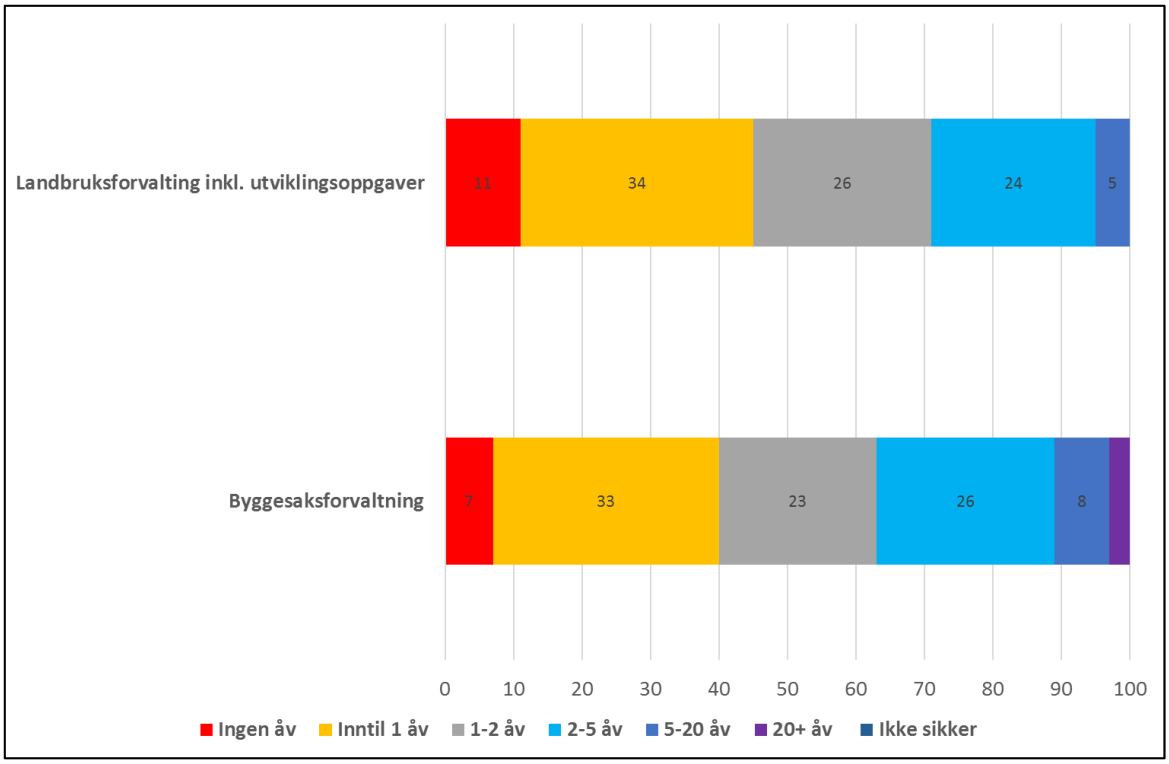

Figur 2.5 Kommunenes kapasitet innenfor landbruksforvaltning inkl. utviklingsoppgaver og byggesaksforvaltning. Årsverk i egen organisasjon. Prosent. N=206.

2.2.4 Hovedtall på nasjonalt prioriterte oppgaveområder

De svakeste kapasitetstallene finner vi innenfor beredskap og samfunnssikkerhet og folkehelseoppgaver inkl. kommunal folkehelsekoordinator. Et stort flertall på hhv. 86 og 75 prosent av kommunene oppgir at de har under ett årsverk for å ivareta disse oppgavene i egen organisasjon. Under 10 prosent av dagens kommuner kan sies å ha beredskapsfaglige miljøer på flere enn 2-5 årsverk i egen organisasjon.

Kommunene ser ut til å være bedre stilt når det gjelder kapasitet innenfor psykisk helse og integrering av flytninger, men også her er det store forskjeller mellom kommunene.

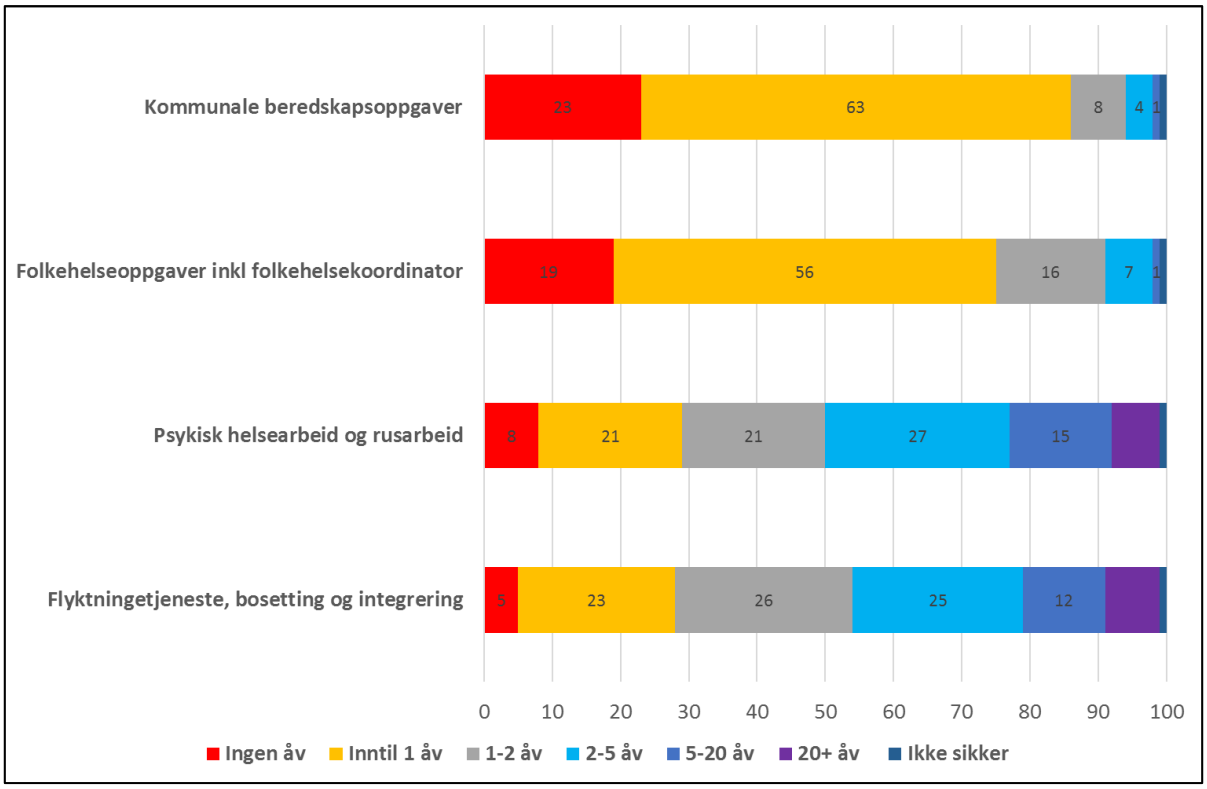

Figur 2.6 Kommunenes kapasitet innenfor nasjonalt prioriterte oppgavefelt. Årsverk i egen organisasjon. Prosent. N=206.

2.2.5 Store utslag etter kommunestørrelse

Analyse av bakgrunnstallene tyder på store variasjoner, særlig etter kommunestørrelse, men også mellom landsdelene. Hvis vi legger til grunn at et fagmiljø minimum bør bestå av 2-5 årsverk innenfor samme oppgavefelt, er situasjonen som beskrevet i tabellen nedenfor.

Blant kommuner med under 5.000 innbyggere er det maksimalt en tredjedel av kommunene som når kapasitetsgrensen på 2-5 årsverk, når vi vurderer alle de 17 oppgavene.

Kapasitetsbildet er vesentlig bedre for kommuner med 5-15.000 innbyggere, men også her er det mange kommuner som ligger under den antydede kapasitetsgrensen.

Det er først for kommune med over 15.000 innbyggere det inntreffer et tydelig skift i retning av at klart flertall av kommunene har egne fagmiljøer på minst 2-5 årsverk. Unntaket gjelder i første rekke visse samfunnsutviklingsoppgaver, herunder næringsutvikling og samfunnsplanlegging, samt landbruksforvaltning, beredskap og folkehelse. Disse tallene underbygger ekspertutvalgets analyser som tilsier en veiledende minstegrense på 15-20.000 innbyggere vil være nødvending for å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i egen organisasjon.

Når det gjelder miljøvernoppgaver, er det klare utslag etter kommunestørrelse når det gjelder forekomst av miljøvernsjef eller miljøvernleder. Blant kommuner med under 5.000 innbyggere oppgir 21 prosent av kommunene at de har egen miljøvernleder, mens tilsvarende andel ligger på 35 prosent for kommuner med 5-10.000 innbyggere og 59 prosent for kommuner med over 15.000 innbyggere.

Nr	Oppgaver	Under 5.000 innbyggere	5-15.000 innbyggere	Over 15.000 innbyggere	Alle kommuner
	Administrative støttefunksjoner				
1	Økonomi og finansforvaltning utenom rådmann	33	69	90	53
2	Personalfunksjon inkl. forvaltning, opplæring og rekruttering	10	61	92	39
3	IKT-oppgaver inkl. drift og brukerstøtte	14	61	81	39
4	Sektoradministrasjon sentralt grunnskole	11	40	83	33
5	Sektoradministrasjon sentralt pleie og omsorg	8	36	75	29
6	Sektoradministrasjon sentralt tekniske tjenester	17	41	70	33
7	Sektoradministrasjon sentralt kommunehelsetjeneste	5	23	54	19
8	Sektoradministrasjon sentralt for barnehage	2	8	60	13
	Samfunnsutviklingsoppgaver				
9	Næringsutvikling inkl. næringssjef	4	10	24	9
10	Samfunnsplanlegging inkl. samfunnsdel, planstrategi og planprogram	3	15	35	15
11	Arealplanlegging inkl reguleringsplaner	4	36	78	25
	Forvaltningsoppgaver				
12	Landbruksforvalting inkl. utviklingsoppgaver	15	37	37	29
13	Byggesaksforvaltning	11	54	89	37
	Andre prioriterte oppgaver				
14	Kommunale beredskapsoppgaver	0	5	24	5
15	Folkehelseoppgaver inkl folkehelsekoordinator	0	5	38	8
16	Psykisk helsearbeid og rusarbeid	30	64	81	50
17	Flyktningetjeneste, bosetting og integrering	25	56	83	45
	Antall spurte (kommuner)	110	59	37	206

Tabell 2.1 Andel av kommunene som oppgir kapasitet på 2-5 årsverk eller mer i egen organisasjon. Fordeling etter kommunestørrelse. Prosent. N=206.

2.3 Kapasitetsutfordringer i alle landsdeler

Undersøkelsen tyder på at alle landsdeler preges av et betydelig antall små og sårbare kommuneorganisasjoner. Andelen av kommunene som har oppgitt at de har minst 2-5 årsverk i egen organisasjon fordelt etter landsdel framgår av tabellen nedenfor. Tallene gjenspeiler i betydelig grad forskjeller i kommunestrukturen mellom landsdelene. Det må tas forbehold om usikkerhet i tallene for særlig Sørlandet og Nord-Norge, der antall kommuner som har svart er begrenset.

Tallene for forekomst av miljøvernsjef eller miljøvernleder, tyder på at miljøvernleder forekommer hyppigst i kommuner på Østlandet (47 prosent) og Sørlandet (42 prosent). Tilsvarende andel ligger litt lavere i Midt-Norge (30 prosent) og lavest i Nord-Norge (22 prosent) og på Vestlandet (19 prosent).

Nr	Oppgaver	Østlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge
	Administrative støttefunksjoner					
1	Økonomi og finansforvaltning utenom rådmann	68	53	41	47	53
2	Personalfunksjon inkl. forvaltning, opplæring og rekruttering	47	53	41	30	34
3	IKT-oppgaver inkl. drift og brukerstøtte	47	36	41	37	31
4	Sektoradministrasjon sentralt grunnskole	55	24	31	29	22
5	Sektoradministrasjon sentralt pleie og omsorg	40	24	29	28	12
6	Sektoradministrasjon sentralt tekniske tjenester	31	30	26	32	30
7	Sektoradministrasjon sentralt kommunehelsetjeneste	23	12	14	16	17
8	Sektoradministrasjon sentralt for barnehage	24	12	12	8	11
	Samfunnsutviklingsoppgaver					
9	Næringsutvikling inkl. næringssjef	7	6	12	6	17
10	Samfunnsplanlegging inkl. samfunnsdel, planstrategi og planprogram	20	18	17	6	20
11	Arealplanlegging inkl reguleringsplaner	32	41	27	16	25
	Forvaltningsoppgaver					
12	Landbruksforvalting inkl. utviklingsoppgaver	45	12	26	26	20
13	Byggesaksforvaltning	48	42	36	35	22
	Andre prioriterte oppgaver					
14	Kommunale beredskapsoppgaver	4	6	9	2	11
15	Folkehelseoppgaver inkl folkehelsekoordinator	12	6	7	4	11
16	Psykisk helsearbeid og rusarbeid	57	60	52	38	45
17	Flyktningetjeneste, bosetting og integrering	45	60	43	37	47
	Antall spurte (kommuner)	60	17	42	51	36

Tabell 2.2 Andel av kommunene som oppgir kapasitet på 2-5 årsverk eller mer i egen organisasjon. Fordeling etter landsdel. Prosent. N=206.

2.4 Forekomst av fagpersonell i egen organisasjon

I undersøkelsen er det spurt om forekomst av profesjonskompetanse på 15 forskjellige fagområder. Alle ble spurt om de har fagpersonell med utdanning på høyskole-/universitetsnivå på de aktuelle områdene ansatt i egen organisasjon.

Svarene viser at alle eller så godt som alle kommuner har sykepleier, lege, helsesøster, fysioterapeut, ingeniør og økonom ansatt i egen organisasjon. Rundt en fjerdedel av kommunene oppgir at de ikke har arealplanlegger, jordmor og ergoterapeut blant de ansatte, mens halvparten mangler samfunnsviter. Psykolog og jurist finnes i rundt 40 prosent av kommunene, mens jordskiftekandidat og arkitekt finnes i rundt en tredjedel av kommunene.

Som ventet finner vi store forskjeller i forekomst av profesjonskompetanse etter kommunestørrelse, jf. tabellen nedenfor. Tallene for landsdelene følger i stor grad hovedtallene for hele landet, med unntak for at tallene for kommunene i Nord-Norge er vesentlig lavere for flere av de aktuelle profesjonene. I Nord-Norge er det en klart lavere andel av kommunene som oppgir at de har ansatt jurist, arkitekt, jordskiftekandidat, arealplanlegger, ergoterapeut, jordmor og psykolog i egen organisasjon.

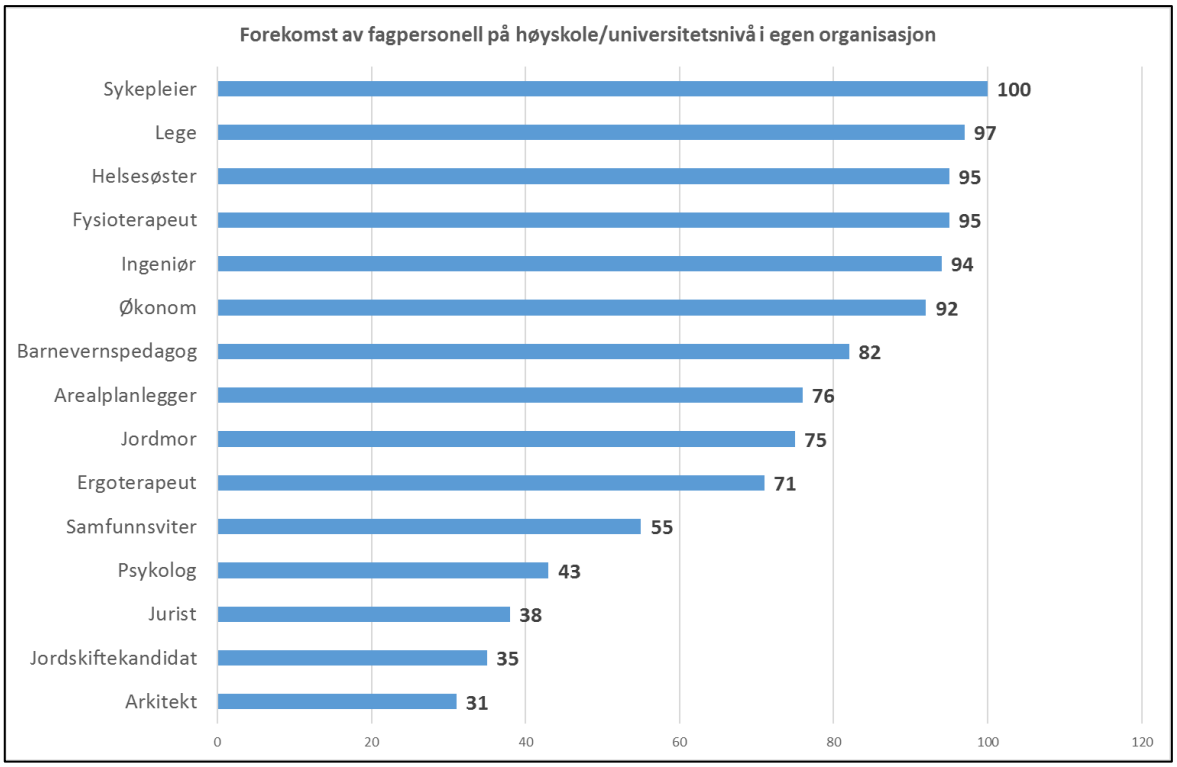

Figur 2.7 Forekomst av fagpersonell med utdanning på høyskole eller universitetsnivå i kommunenes egen organisasjon. Hele landet. Prosent. N=206.

Nr	Profesjon	Under 5.000 innbyggere	5-15.000 innbyggere	Over 15.000 innbyggere	Alle kommuner
1	Sykepleier	99	100	100	100
2	Lege	95	97	100	97
3	Helsesøster	92	98	100	95
4	Fysioterapeut	92	98	100	95
5	Ingeniør	89	98	100	94
6	Økonom	86	100	97	92
7	Barnevernspedagog	69	93	100	82
8	Arealplanlegger	61	92	97	76
9	Jordmor	59	88	100	75
10	Ergoterapeut	49	95	100	71
11	Samfunnsviter	39	64	86	55
12	Psykolog	14	66	95	43
13	Jurist	13	51	92	38
14	Jordskiftekandidat	23	46	54	35
15	Arkitekt	7	37	89	31

Tabell 2.3 Andel av kommunene som oppgir at de har fagpersonell med utdanning på høyskole eller universitetsnivå i egen organisasjon. Fordeling etter kommunestørrelse. Prosent. N=206.

Nr	Profesjon	Østlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge
1	Sykepleier	98	100	100	100	100
2	Lege	98	94	93	98	97
3	Helsesøster	93	94	95	96	97
4	Fysioterapeut	95	94	95	96	94
5	Ingeniør	96	100	88	90	94
6	Økonom	95	100	90	94	83
7	Barnevernspedagog	85	76	81	78	83
8	Arealplanlegger	83	82	81	76	56
9	Jordmor	78	82	74	84	53
10	Ergoterapeut	85	76	79	69	42
11	Samfunnsviter	53	71	57	51	53
12	Psykolog	57	41	45	41	22
13	Jurist	45	35	43	39	19
14	Jordskiftekandidat	48	29	33	37	14
15	Arkitekt	35	35	36	27	19

Tabell 2.4 Andel av kommunene som oppgir at de har fagpersonell med utdanning på høyskole eller universitetsnivå i egen organisasjon. Fordeling etter landsdel. Prosent. N=206.

2.5 Egenvurdering av kapasitet

I undersøkelsen ble alle rådmenn bedt om å vurdere kommunens kapasitet på 14 forskjellige fagområder eller oppgavefelt. Svarene ble avgitt på en skala fra 1-5, der 1 er svært dårlig og 5 er svært god.

De fleste av kommunene har gjennomgående svart 3 eller 4, som antyder at egenvurderingen ikke er så kritisk som det kunne være grunn til å forvente ut fra kapasitetstallene. En mulig forklaring er at kommunene er generalistorganer som ofte løser oppgaver på tvers i organisasjonen. I tillegg deltar mange kommuner i interkommunalt samarbeid og mange løses også oppgaver i samarbeid med private kompetansemiljøer.

Nedenfor er andelen som har svart 1 eller 2 dvs. svært eller nokså dårlig trukket ut. Målt på denne måten er egenvurderingen mest kritisk når det gjelder håndtering av juridiske problemstillinger. En tredjedel av kommunene svarer at de har dårlig kapasitet innenfor miljøvern og klima og rundt en femtedel oppgir det samme for internkontroll, næringsutvikling, vedlikehold av teknisk infrastruktur, beredskap og samfunnssikkerhet og folkehelse.

Egenvurderingen varierer systematisk med kommunestørrelse, jf. tabellen nedenfor. Det registreres også klart svakere egenvurderinger fra mange kommuner i Nord-Norge sammenliknet med andre landsdeler. Det gjelder bl.a. internkontroll, vedlikehold av teknisk infrastruktur og ivaretakelse av lovpålagte planoppgaver.

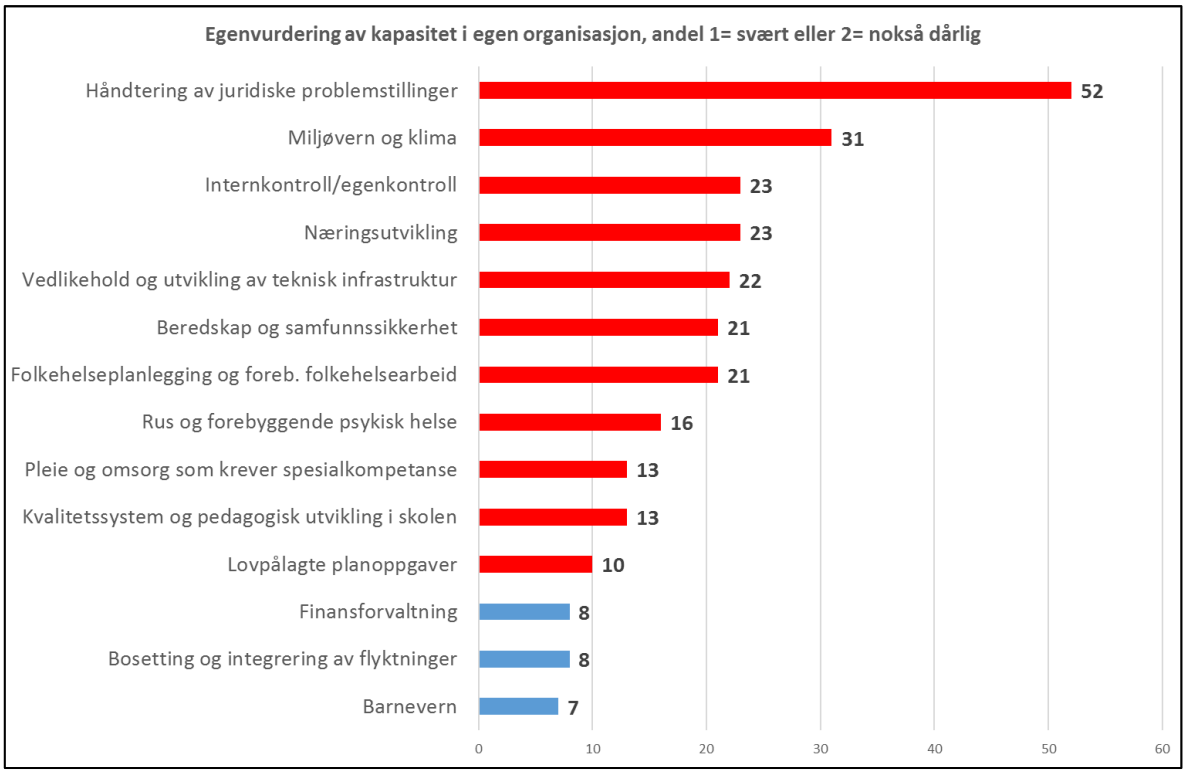

Figur 2.8 Egenvurdering av kommunens personellkapasitet. Andel som har svart svært eller nokså dårlig. Hele landet. Prosent. N=206.

Vurdering av personellkapasitet	Under 5.000 innbyggere	5-15.000 innbyggere	Over 15.000 innbyggere	Alle kommuner
Håndtering av juridiske problemstillinger	67	49	8	52
Miljøvern og klima	40	29	3	31
Internkontroll/egenkontroll	30	21	8	23
Næringsutvikling	27	27	6	23
Vedlikehold og utvikling av teknisk infrastruktur	29	19	5	22
Beredskap og samfunnssikkerhet	25	25	8	21
Folkehelseplanlegging og forebyggende folkehelsearbeid	23	29	3	21
Rus og forebyggende psykisk helse	21	16	3	16
Pleie og omsorg som krever spesialkompetanse	18	12	0	13
Kvalitetssystem og pedagogisk utvikling i skolen	19	12	0	13
Lovpålagte planoppgaver	17	3	0	10
Finansforvaltning	11	8	0	8
Bosetting og integrering av flyktninger	13	5	0	8
Barnevern	9	11	0	7

Tabell 2.5 Andel av kommunene som svarer svart svært eller nokså dårlig personellkapasitet. Fordeling etter kommunestørrelse. Prosent. N=206.

Nr	Vurdering av personellkapasitet	Østlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge
1	Håndtering av juridiske problemstillinger	54	47	50	43	64
2	Miljøvern og klima	20	24	36	33	41
3	Internkontroll/egenkontroll	12	12	36	24	33
4	Næringsutvikling	21	24	26	24	23
5	Vedlikehold og utvikling av teknisk infrastruktur	17	18	19	16	45
6	Beredskap og samfunnssikkerhet	23	18	23	16	31
7	Folkehelseplanlegging og forebyggende folkehelsearbeid	20	18	22	26	17
8	Rus og forebyggende psykisk helse	17	6	17	16	17
9	Pleie og omsorg som krever spesialkompetanse	13	6	17	8	20
10	Kvalitetssystem og pedagogisk utvikling i skolen	12	12	16	16	9
11	Lovpålagte planoppgaver	5	6	7	12	23
12	Finansforvaltning	7	6	19	4	6
13	Bosetting og integrering av flyktninger	7	0	9	10	11
14	Barnevern	5	6	9	8	11

Tabell 2.6 Andel av kommunene som svarer svart svært eller nokså dårlig personellkapasitet. Fordeling etter landsdel. Prosent. N=206.

2.6 Egenvurdering av kompetanse

I undersøkelsen ble alle rådmenn også bedt om å vurdere kommunens kompetanse på de samme fagområder og oppgavefelt som ovenfor. Det ble brukt samme tallskala.

Egenvurderingen av kompetanse følger i hovedsak tallene for vurdering av kapasitet, jf. figur og tabeller nedenfor. Det observeres bedre egenvurderinger av kommunens kompetanse sammenliknet med tilsvarende vurdering av kommunens kapasitet for flere av oppgavene.

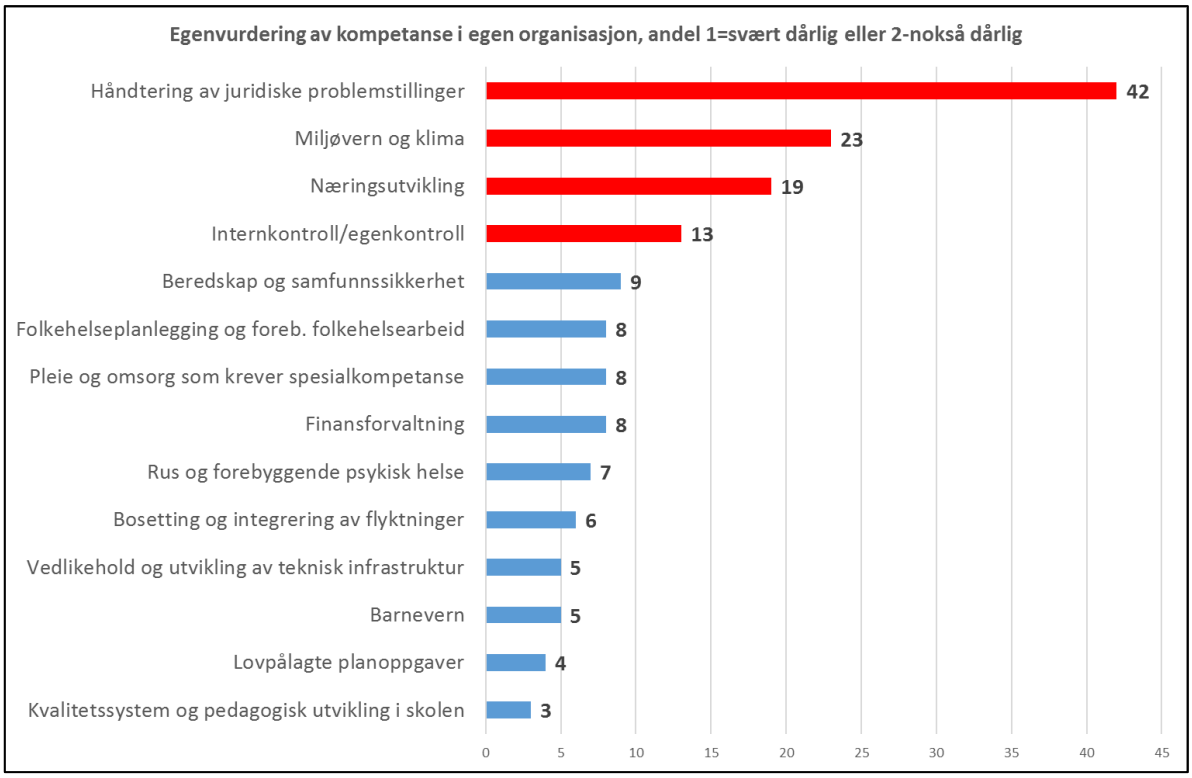

Figur 2.9 Egenvurdering av kommunens kompetanse. Andel som har svart svært eller nokså dårlig. Hele landet. Prosent. N=206

Vurdering av kommunens kompetanse	Under 5.000 innbyggere	5-15.000 innbyggere	Over 15.000 innbyggere	Alle kommuner
Håndtering av juridiske problemstillinger	57	32	8	42
Miljøvern og klima	31	20	3	23
Næringsutvikling	21	25	3	19
Internkontroll/egenkontroll	21	7	3	13
Beredskap og samfunnssikkerhet	11	9	5	9
Folkehelseplanlegging og forebyggende folkehelsearbeid	14	3	3	8
Pleie og omsorg som krever spesialkompetanse	12	7	0	8
Finansforvaltning	14	5	0	8
Rus og forebyggende psykisk helse	12	3	0	7
Bosetting og integrering av flyktninger	10	3	0	6
Vedlikehold og utvikling av teknisk infrastruktur	11	0	0	5
Barnevern	5	5	0	5
Lovpålagte planoppgaver	7	2	0	4
Kvalitetssystem og pedagogisk utvikling i skolen	5	0	0	3

Tabell 2.7 Andel av kommunene som svarer svart svært eller nokså dårlig kompetanse. Fordeling etter kommunestørrelse. Prosent. N=206.

Nr	Vurdering av kommunens kompetanse	Østlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge
1	Håndtering av juridiske problemstillinger	42	35	38	34	58
2	Miljøvern og klima	12	24	24	24	42
3	Næringsutvikling	18	12	24	22	16
4	Internkontroll/egenkontroll	12	6	23	12	11
5	Beredskap og samfunnssikkerhet	10	0	14	6	11
6	Folkehelseplanlegging og forebyggende folkehelsearbeid	8	6	14	4	12
7	Pleie og omsorg som krever spesialkompetanse	8	0	7	8	14
8	Finansforvaltning	7	6	16	2	14
9	Rus og forebyggende psykisk helse	8	0	10	6	8
10	Bosetting og integrering av flyktninger	5	0	4	6	14
11	Vedlikehold og utvikling av teknisk infrastruktur	2	6	7	6	11
12	Barnevern	5	0	7	8	3
13	Lovpålagte planoppgaver	2	0	2	6	12
14	Kvalitetssystem og pedagogisk utvikling i skolen	2	0	5	0	8

Tabell 2.8 Andel av kommunene som svarer svart svært eller nokså dårlig kompetanse. Fordeling etter landsdel. Prosent. N=206.

2.7 Rekrutteringsutfordringer

Alle rådmenn ble spurt om de har opplevd mangel på kompetent arbeidskraft ved rekruttering av fagpersonell til egen organisasjon gjennom de siste fem årene. På spørsmålet ble det bedt om en gradsvurdering der 1=ikke i det hele tatt og 5=I stor grad. Svarene tyder på at rekrutteringsutfordringer særlig har vært knyttet til pleiefaglig, helsefaglig og teknisk kompetanse. Svarene varierer systematisk etter både landsdel og kommunestørrelse, jf. tabell og figur nedenfor.

Vurdering av rekrutteringsutfordringer	Østlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge	Hele landet
Pleiefaglig kompetanse	23	18	28	29	41	29
Helsefaglig kompetanse	18	35	21	16	56	26
Teknisk fagkompetanse	23	0	38	28	33	28
Planfaglig kompetanse	17	6	17	24	28	19
Skolefaglig kompetanse	15	12	14	16	28	17
Sosialfaglig kompetanse	14	12	24	18	19	17
Miljøvernkompetanse	7	6	14	6	19	10
Økonomifaglig kompetanse	3	0	12	4	14	6
Landbruksfaglig kompetanse	2	0	2	14	6	5

Tabell 2.9 Andel av kommunene som bekrefter rekrutteringsutfordringer gjennom de siste fem årene. Fordeling etter landsdel. Prosent. N=206

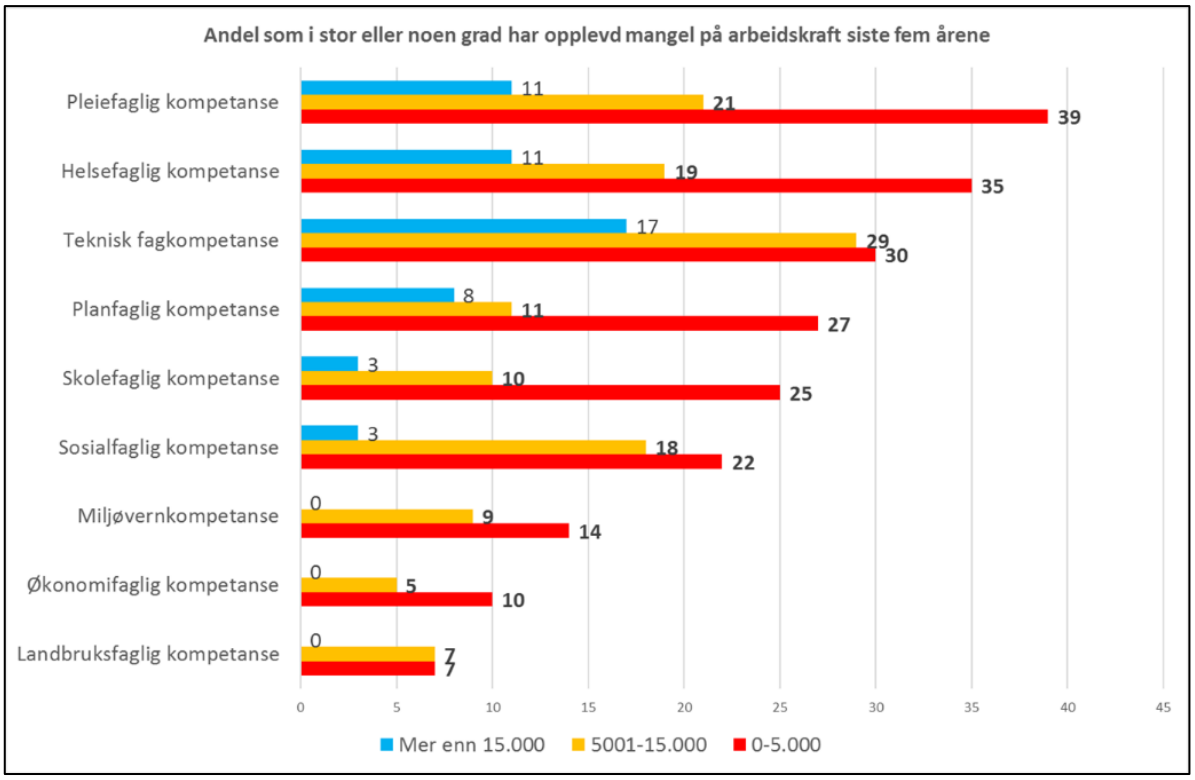

Figur 2.10 Andel av kommunene som bekrefter rekrutteringsutfordringer gjennom de siste fem årene. Fordeling etter kommunestørrelse. Prosent. N=206

2.8 Kvalitetsutvikling i skolen

Spørsmålene om kvalitetsutvikling i grunnskolen er analysert og rapportert i hovedrapporten for KMDs nullpunktmåling. Her gjengis kort noen hovedtall:

- 92 prosent av kommunene gjennomfører systematiske evalueringer i grunnskolen, de fleste oftere enn 2 ganger i året
- Et flertall bruker nasjonale prøver og elevundersøkelsen, mange gjør også egne brukerundersøkelser
- Under en fjerdedel oppgir at evalueringen får konsekvenser for skolenes budsjetter og fordeling av lærene

2.9 Kvalitetsutvikling i pleie og omsorg

Også spørsmålene om kvalitetsutvikling i grunnskolen er analysert og rapportert i hovedrapporten for KMDs nullpunktmåling. Noen hovedtall er som følger:

- 2/3-deler oppgir at de gjennomfører systematiske evalueringer av hhv. hjemmetjenesten og institusjonstjenesten
- Sammenlikning med andre kommuner er mer vanlig enn sammenlikning mellom virksomheter i egen kommune
- 72 prosent gjennomfører individuelle møter med lederne oftere enn to ganger i året
- Ordninger med brukervalg finnes i 1/3-del av kommunene
- Plan for kvalitetsutvikling finnes i 2/3-deler av kommunene

2.10 Økonomistyring

Også svarene på spørsmål om økonomistyringer er analysert i hovedrapporten for KMDs nullpunktmåling. Følgende hovedtall kan trekkes ut:

- 73 prosent har fastsatt målsetting for netto driftsresultat
- 45 prosent har regler for gjeldsbelastning
- 32 prosent har regler for rente- og avdragsutgifter
- 18 prosent har regler for egenfinansiering av investeringer
- 56 prosent rapporterer kvartalsvis eller oftere ifht. vedtatt budsjett
- Rundt 80 prosent mener kommunen har god eller meget god kompetanse ifht. utarbeidelse av budsjett og økonomiplan, budsjettstyring og forvaltning av låneportefølje
- Vel 50 prosent mener kommunen har god kompetanse ifht. investeringsanalyser

2.11 Forekomst av interkommunalt samarbeid

Det vises til hovedrapport for KMDs nullpunktsmåling og egen delrapport fra NIVI om interkommunalt samarbeid, jf. NIVI Rapport 2016:3 Status for interkommunalt samarbeid.

Vedlegg 1: Spørreskjema landsomfattende rådmannsundersøkelse høsten 2016

A. Administrasjonens veivalg i kommunereformen

1. Hva var rådmannens forslag til vedtak i kommunestyret ved behandling av kommunereformen før 1.7.2016?
1: Videreføring av dagens kommune
2: Kommunesammenslåing
3: Utsatt frist
4: Annet
5: Ingen av delene

HVIS VIDEREFØRING AV DAGENS KOMMUNE
2. Hva ble vektlagt i rådmannens innstilling? Vurder viktighet av følgende mulige begrunnelser.
1 - Ikke viktig 2 3 4 5 - Svært viktig Ikke sikker
1: God kvalitet på tjenestetilbudet til innbyggerne i dagens kommune
2: Frykt for sentralisering av tjenester i en ny og større kommune
3: Kultur- og identitetsforskjeller mellom dagens kommuner
4: Fare for dårligere kommuneøkonomi etter sammenslåing
5: Dagens kommune kom godt ut i det nye inntektssystemet
6: Svekkelse av lokaldemokratiet i en større kommune
7: Utvidet interkommunalt samarbeid som alternativ til sammenslåing
8: Lange reiseavstander, svak geografisk integrasjon
9: Motstand blant innbyggerne, utfall i folkeavstemning eller opinionsundersøkelse
10: Motstand blant de ansatte
11: Motstand i nabokommuner, ingen å fusjonere med

2b. Var det andre begrunnelser som var viktige?
1: Ja, notér:
2: Nei

HVIS KOMMUNESAMMENSLÅING
3. Hva ble vektlagt i rådmannens innstilling? Vurder viktighet av følgende mulige begrunnelser.
1 - Ikke viktig 2 3 4 5 - Svært viktig Ikke sikker
1: Utfordringer knyttet til kompetanse og kapasitet i dagens kommuneorganisasjon
2: Bedre kvalitet på kommunens tjenester til innbyggerne
3: Bedre forutsetninger for areal- og samfunnsplanlegging
4: Muligheter for bedre ressursbruk, utnyttelse av stordriftsfordeler
5: Bedre kommuneøkonomi, økonomisk bærekraft
6: Utnyttelse av økonomiske virkemidler i reformen
7: Ønske om mindre interkommunalt samarbeid
8: Bedre sammenfall med felles bo- og arbeidsmarkedsområde
9: Tilrettelegging for desentralisering av nye oppgaver til en større kommune
10: Positive holdninger blant innbyggerne, utfall i folkeavstemning eller opinionsundersøkelse
11: Positive holdninger blant de ansatte
12: Positive holdninger blant nabokommunene

3b. Var det andre begrunnelser som var viktige?
1: Ja, notér:
2: Nei

B. Administrativ og faglig kapasitet
4. Hvor mange faste årsverk har kommunen ansatt i egen organisasjon i 2016 for å løse følgende oppgaver? Ta med andel av kombinerte stillinger. Ubesatte og midlertidige stillinger skal ikke medregnes. Evt. årsverk som brukes til å betjene andre kommuner skal medregnes dersom kommunen har arbeidsgiveransvar for personell i interkommunal virksomhet (vertskommuneansvar).
1: Ingen årsverk
2: Inntil 1 årsverk
3: 1- inntil 2 årsverk
4: 2- inntil 5 årsverk
5: 5- inntil 20 årsverk
6: 20 årsverk eller mer
7: Ikke sikker

1: Sektoradministrasjon for grunnskole, herunder skolesjef og skoleadministrasjon sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
2: Sektoradministrasjon for barnehage sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
3: Sektoradministrasjon for kommunehelsetjeneste sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
4: Sektoradministrasjon for pleie og omsorg sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
5: Sektoradministrasjon for tekniske tjenester sentralt i kommunen (ekskl. rådmann)
6: Økonomi- og finansforvaltning utenom rådmann
7: IKT-oppgaver, inkl. drift og brukerstøtte
8: Personalfunksjon inkl. forvaltning, opplæring og rekruttering
9: Folkehelseoppgaver inkl. folkehelsekoordinator
10: Psykisk helsearbeid og rusarbeid
11: Flyktningetjeneste, bosetting og integrering
12: Samfunnsplanlegging inkl. kommuneplanens samfunnsdel, planstrategi og planprogram
13: Arealplanlegging inkl. reguleringsplaner
14: Byggesaksforvaltning
15: Landbruksforvaltning inkl. miljø- og utviklingsoppgaver innenfor jord- og skogbruk
16: Kommunale beredskapsoppgaver, herunder arbeid med ROS og planverk
17: Næringsutvikling, herunder råd, veiledning og tilrettelegging for næringsutvikling, inkl. næringssjef

4b. Har kommunen en egen miljøvernsjef eller miljøvernleder?
1: Ja, i full stilling
2: Ja, i delt stilling
3: Nei

5. Hvordan vurderes kommunens personellkapasitet på følgende områder?
1 - Svært dårlig 2 3 4 5 - Svært god Ikke sikker
1: Arbeid med kvalitetssystem og pedagogiske utviklingstiltak i skolen
2: Folkehelseplanlegging og forebyggende folkehelsearbeid
3: Barnevern
4: Rusarbeid og forebyggende psykisk helse
5: Bosetting og integrering av flyktninger
6: Pleie- og omsorgsoppgaver som krever spesialkompetanse
7: Ivaretakelse av næringsutvikling i kommunen
8: Ivaretakelse av kommunens lovpålagte planoppgaver etter Plan- og bygningsloven
9: Vedlikehold og utvikling av teknisk infrastruktur i kommunen
10: Ivaretakelse av hensynet til miljøvern og klima
11: Ivaretakelse av beredskap og samfunnssikkerhet
12: Finansreglement og krav til kommunens finansforvaltning
13: Internkontroll og krav til egenkontroll i kommunen
14: Håndtering av juridiske problemstillinger

C. Kompetanse og rekruttering
6. Hvordan vurderes kommunens kompetanse på de samme områder?
1 - Svært dårlig 2 3 4 5 - Svært god Ikke sikker
1: Arbeid med kvalitetssystem og pedagogiske utviklingstiltak i skolen
2: Folkehelseplanlegging og forebyggende folkehelsearbeid
3: Barnevern
4: Rus og forebyggende psykisk helse
5: Bosetting og integrering av flyktninger
6: Pleie- og omsorgsoppgaver som krever spesialkompetanse
7: Ivaretakelse av næringsutvikling i kommunen
8: Ivaretakelse av kommunens lovpålagte planoppgaver etter Plan- og bygningsloven
9: Vedlikehold og utvikling av teknisk infrastruktur i kommunen
10: Ivaretakelse av hensynet til miljøvern og klima
11: Ivaretakelse av beredskap og samfunnssikkerhet
12: Finansreglement og krav til kommunens finansforvaltning
13: Internkontroll og krav til egenkontroll i kommunen
14: Håndtering av juridiske problemstillinger

7. Kryss av for om kommunen har følgende typer fagpersonell på høyskole/universitetsnivå ansatt i egen organisasjon. Flere kryss mulig.
1: Jurist
2: Arkitekt
3: Samfunnsviter
4: Økonom
5: Ingeniør
6: Jordskiftekandidat
7: Arealplanlegger
8: Lege
9: Sykepleier
10: Fysioterapeut
11: Ergoterapeut
12: Helsesøster

13: Jordmor
14: Psykolog
15: Barnevernspedagog
16: Ingen av delene

8. Har kommunen gjennom de siste fem årene opplevd mangel på kompetent arbeidskraft ved rekruttering av fagpersonell til egen organisasjon? 1 - Ikke i det hele tatt 2 3 4 5 - I stor grad Ikke sikker
1: Skolefaglig kompetanse
2: Helsefaglig kompetanse inkl. lege, helsesøster, jordmor, fysioterapeut
3: Pleiefaglig kompetanse, sykepleier, vernepleier
4: Sosialfaglig kompetanse som psykolog, sosionom, spesialpedagog, barnevernspedagog
5: Planfaglig kompetanse, som areal- eller samfunnsplanlegger
6: Miljøvernkompetanse - naturforvaltning, forurensing, kulturminnevern og klima
7: Landbruksfaglig kompetanse
8: Teknisk fagkompetanse, ingeniør
9: Økonomifaglig kompetanse

D. Kvalitetsutvikling i skolen
9. Gjennomfører kommunen systematiske evalueringer av grunnskolen(e) i kommunen?
1: Ja
2: Nei
3: Ikke sikker

10. Hvor ofte gjennomfører kommunen individuelle møter med rektorene i grunnskolen(e)?
1: Aldri
2: 1 gang i året
3: 2 ganger i året
4: Oftere enn 2 ganger i året
5: Ikke sikker

11. I hvilken grad benyttes følgende som grunnlag for evalueringen av skolene?
1 - Ikke i det hele tatt 2 3 4 5 - I stor grad Ikke sikker
1: Nasjonale prøver
2: Elevundersøkelsen
3: Egne undersøkelser av elevprestasjoner og/eller brukerundersøkelser

12. Får evalueringen av skolene konsekvenser for følgende?
1 - Ikke i det hele tatt 2 3 4 5 - I stor grad Ikke sikker
1: Skolenes budsjetter
2: Fordelingen av lærere mellom skoler

E. Kvalitetsutvikling i pleie og omsorg
13. Gjennomfører kommunen systematiske evalueringer av pleie- og omsorgstjenesten i kommunen? Flere kryss mulig
1: I hjemmetjenesten
2: I institusjonstjenesten

3: Nei, ingen av dem

HVIS I HJEMMETJENESTEN
14. I hvilken grad benyttes følgende som grunnlag for den systematiske evalueringen av hjemmetjenesten?
1 - Ikke i det hele tatt 2 3 4 5 - I stor grad Ikke sikker
1: Sammenlikning mellom virksomheter i egen kommune
2: Sammenlikning med andre kommuner

HVIS I INSTITUSJONSTJENESTEN
15. I hvilken grad benyttes følgende som grunnlag for den systematiske evalueringen av institusjonstjenesten?
1 - Ikke i det hele tatt 2 3 4 5 - I stor grad Ikke sikker
1: Sammenlikning mellom virksomheter i egen kommune
2: Sammenlikning med andre kommuner

16. Hvor ofte gjennomfører kommunen individuelle møter med lederne for virksomhetene i pleie- og omsorgssektoren?
1: Aldri
2: 1 gang i året
3: 2 ganger i året
4: Oftere enn 2 ganger i året
5: Ikke sikker

17. Eksisterer det ordninger med brukervalg i pleie- og omsorgssektoren? Flere kryss mulig
1: I hjemmetjenesten
2: I institusjonstjenesten
3: Nei, ingen av dem

18. Er det utformet en plan for kvalitetsutvikling innenfor...? Flere kryss mulig
1: Hjemmetjenesten
2: Institusjonstjenesten
3: Nei, ingen av dem

F. Økonomistyring
19. Har kommunen formulert en målsetting for netto driftsresultat?
1: Ja
2: Nei
3: Ikke sikker

HVIS MÅLSETTING FOR NETTO DRIFTSRESULTAT
19b. Hva er målsettingen for netto driftsresultat i kommunen? _____
Angi nivå i prosent av driftsinntektene. Du kan her legge inn med 1 desimal. Benytt da punktum som skilletegn istedenfor komma.

20. Har kommunen formulert regler for følgende økonomiske størrelser? Flere kryss mulig
1: Gjeld
2: Rente- og avdragsutgifter
3: Egenfinansiering av investeringer
4: Nei, ingen av dem

21. Hvor ofte rapporterer sektorene på utviklingen i forhold til vedtatt budsjett?
1: 1 gang i året
2: 2 ganger i året
3: 3 ganger i året
4: 4 eller flere ganger i året
5: Ikke sikker

22. Vurder økonomiavdelingens eller kommunens økonomikompetanse på følgende områder.
1 - Meget dårlig 2 3 4 5 - Meget god Ikke sikker
1: Utarbeiding av kommunens budsjett og økonomiplan
2: Budsjettstyring gjennom året
3: Investeringsanalyser
4: Forvaltning av kommunens låneportefølje

G. Forekomst av interkommunalt samarbeid
23. Deltar kommunen i formalisert interkommunalt samarbeid på følgende områder?
Med formalisert interkommunalt samarbeid menes avtalebasert samarbeid av permanent karakter, administrativt vertskommunesamarbeid med myndighetsoverføring til en vertskommune etter kommunelovens §28b, samt alle former for samarbeid med en organisatorisk overbygning dvs. vertskommune med felles folkevalgt nemnd, styre etter kommunelovens §27, interkommunalt selskap (IKS) eller aksjeselskap (AS) med kommunal eiermajoritet. Samarbeid der staten eller private aktører er dominerende deltakere regnes ikke som interkommunalt samarbeid, heller ikke organisasjoner, foreninger, uformelle fagnettverk og midlertidige prosjekter.

a) Administrasjon og støttefunksjoner. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Revisjon
2: Regnskap
3: Lønnsfunksjon
4: Felles kemner/skatteinnkreving
5: Innkjøp
6: Helhetlig økonomisamarbeid, felles økonomiavdeling
7: Helhetlig IKT-samarbeid inkl. felles driftsorganisasjon
8: Nei, ingen av områdene

b) Undervisning og barnehage. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Kvalitetsutvikling i grunnskolen
2: Grunnskoleopplæring, gjesteelever
3: Interkommunal PP-tjeneste
4: Voksenopplæring
5: Barnehagetilbud

6: Felles kulturskole, inkl. deltjenester
7: Bibliotektilbud, inkl. felles biblioteksjef
8: Nei, ingen av områdene

c) Helse og omsorg. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Legevakt
2: Felles kommunelege
3: Helsetjeneste i skolen (skolehelsetjeneste)
4: Helsesøstertjeneste
5: Ø-hjelpstilbud (døgnopphold, ØH-senger)
6: Lokalmedisinsk senter
7: Jordmortjeneste
8: Folkehelseplan inkl. folkehelsekoordinator
9: Miljørettet helsevern
10: Nei, ingen av områdene

d) Sosialtjenester. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Felles barneverntjeneste
2: Felles samarbeidsavtale NAV (økonomisk sosialhjelp, boligstøtte, kvalifiseringsprogram, introduksjonsordning etc.)
3: Rusplanlegging, rusomsorg
4: Psykisk helsearbeid inkl. psykologitjeneste
5: Flyktningetjeneste, bosetting og integrering
6: Nei, ingen av områdene

e) Tekniske tjenester. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Renovasjon
2: Felles brannvesen (helhetlig løsning)
3: Vannforsyning, vannverk
4: Avløp, avløpssamarbeid
5: Havnesamarbeid, havneselskap
6: Nei, ingen av områdene

f) Landbruk og miljøvern. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Felles landbrukskontor
2: Naturforvaltning inkl. jakt, fiske- og viltforvaltning
3: Tilrettelegging for friluftsliv
4: Kommunale forurensningsoppgaver, tilsyn, opprydding (ekskl. interkommunale utvalg mot akutt forurensning-IUA)
5: Nei, ingen av områdene

g) Plan, byggesak og beredskap. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Arealplanlegging inkl. reguleringsplaner
2: Samfunnsplanlegging inkl. kommuneplanens samfunnsdel, planstrategi og planprogram
3: Interkommunal arealplan, kystsoneplan eller liknende
4: Klima- og energiplanlegging
5: Felles plankontor, planadministrasjon

6: Byggesaksforvaltning
7: Oppmålingstjeneste
8: Matrikkelføring
9: Kommunale beredskapsoppgaver, herunder arbeid med ROS og planverk
10: Nei, ingen av områdene

h) Næringsutvikling. Sett kryss for oppgaver som løses interkommunalt.
1: Regionalt næringsfond
2: Strategisk næringsplan
3: Felles næringskontor/næringssjef
4: Reiseliv, felles destinasjonsselskap, markedsføring, turistkontor
5: Nei, ingen av områdene

24. Hvor mange slike formaliserte interkommunale samarbeidsordninger deltar kommunen i totalt sett? Noter antall, gi evt. anslag_____.

25. Hva har kjennetegnet utviklingen i det interkommunale samarbeidet de siste 5-10 årene innenfor følgende områder?
1: Har ikke hatt samarbeid siste 5-10 år
2: Kraftig redusert aktivitet
3: Noe redusert aktivitet
4: Uforandret
5: Noe vekst
6: Kraftig vekst
7: Ikke sikker

1: IKT
2: Administrasjon og andre støttefunksjoner
3: Undervisning og barnehage
4: Helse og omsorg
5: Sosialtjenester
6: Tekniske tjenester
7: Landbruk og naturforvaltning
8: Andre miljøvernoppgaver, klima, energi, forurensning, kulturminnevern
9: Areal- og samfunnsplanlegging
10: Samfunnssikkerhet og beredskap
11: Næringsutvikling
12: Politisk og administrativ samordning (råd, utvalg, nemnder, styringssystem)

26. Hva er kommunens erfaringer med interkommunalt samarbeid? Kryss av på følgende områder.
1 - Svært dårlige 2 3 4 5 - Svært gode Ikke sikker
1: Kvalitet på interkommunale tjenester
2: Kostnader, herunder utnyttelse av stordriftsfordeler
3: Løpende økonomistyring og kostnadskontroll
4: Tilsyn og kontroll med den interkommunale virksomheten
5: Samordning mot kommunens øvrige tjenesteapparat
6: Samhandling med øvrig tjenesteapparat utenfor kommunen
7: Demokratisk styring

27. Har kommunestyret vedtatt forsterket interkommunalt samarbeid som alternativ løsning i kommunereformen?
1: Ja
2: Nei
3: Ikke sikker

28. Hva er forventet utvikling i det interkommunale samarbeidet de neste 5-10 årene?
1: Kraftig redusert aktivitet
2: Noe redusert aktivitet
3: Uforandret
4: Noe vekst
5: Kraftig vekst
6: Ikke sikker

1: IKT
2: Administrasjon og andre støttefunksjoner
3: Undervisning og barnehage
4: Helse og omsorg
5: Sosialtjenester
6: Tekniske tjenester
7: Landbruk og naturforvaltning
8: Andre miljøvernoppgaver, klima, energi, forurensning
9: Areal- og samfunnsplanlegging
10: Samfunnssikkerhet og beredskap
11: Næringsutvikling
12: Politisk og administrativ samordning (råd, utvalg, nemnder, styringssystem)

29. Har du avslutningsvis andre synspunkter og kommentarer til det vi har berørt i denne undersøkelsen?
1: Ja, noter:

2: Nei